

Statslagre af korn 1939-1955

En erindring af Ole Bak-Jensen, Vang.
- nedskrevet juni 2001

Under krigen og lige efter havde staten lagre af korn rundt om i hele landet, og her i vores kommune var det min far, der stod for modtagelse og udlevering af kornet. Jeg tror det begyndte i 1939 varede til ca. 1955. Der blev nedsat et kornnævn og jeg kan huske, at det første nævn bestod af Jens Rask "Lille Djernæs" for gårdmændene og Niels Pedersen, der boede Tvorupvej 59, var repræsentant for husmændene. Min far var også i nævnet, da han jo stod som bestyrer for lageret. Det nævn blev nok i årenes løb udskiftet med andre. Nævnets vigtigste opgave var at påse, at de, der skulle aflevere korn, gjorde det, og de, der skulle have korn, også fik det. Alt brødkorn d.v.s. rug og hvede skulle afleveres. Det måtte ikke bruges til foder. De, der afleverede deres brødkorn, fik så noget foderkorn i stedet. Det brødkorn, som vi fik ind, solgte vi til Thisted Dampmølle, som lavede mel af det. Det var mest rug, da der ikke blev avlet ret meget hvede her på egnen den gang. Jeg kan ikke huske, hvad pris de fik for kornet, men den har nok været ret god, for hvis ikke kornets kvalitet var i orden, måtte vi sælge det som foderkorn, men så skulle det farves, så landmanden ikke kunne aflevere det en gang mere. Farvningen foregik på den måde, at vi fik noget rødt farvestof, som vi blandede i noget korn, der så igen blev blandet i en større portion. Kornet skulle indeholde en vis procent af farvede kerner.

Det var, hvad der skulle ske med brødkornet, men der var også regler for det andet korn.

De største jordejere skulde aflevere noget korn til en lav pris, og de mindre jordejere kunne så købe til en lav pris. Hvordan det var regnet ud, hvor meget de skulle aflevere, kan jeg ikke huske, men det fik vi oplyst fra kornnævnet, og de, der skulle have korn, fik udleveret rationeringsmærker.

Hvis de lige stod og manglede, var det jo fristende at sælge nogle af de mærker, men det var nok ikke helt lovligt. Det korn, vi fik ind på den måde, var som regel af så god kvalitet, at det ikke måtte sælges som foderkorn, men skulle bruges til gryn og der blev også lavet bygmel, så der kom så besked, at nu skulle vi levere så meget korn til den mølle.

Under krigen foregik det på den måde, at vi kørte det med hestevogn til Sjørring, hvor det blev læsset i en jernbanevogn og sendt videre. Vi fik så noget dårligere korn fra et andet sted, og det korn blev så brugt til foderkorn. Kornets kvalitet blev beregnet ved hjælp af hollandsk vægt. Den vægt, der blev brugt til havre, bestod af en skål, der blev sat på en lille skydelodsvægt. Til de andre kornsorter anvendtes en vægt, der bestod to skåler i den ene skål, der var mindre end den, der blev brugt til havre, blev kornet hældt i, og den anden skål blev brugt til lodderne, og så havde vi en lille balancevægt med en ring, som vi kunne holde vægten i.

Når kornet skulle fyldes i skålene, skulle det ske på en særlig måde. Vi havde en anden skål, hvor det kom i først, og bunden af denne skål svingede til side, når vi trykkede på en knap. Skålen, der skulle vejes, blev så fyldt rigelig, men det, der var for meget, blev strøget væk med en pind. Alle disse skåler, lodder og vægte var lavet af messing. Der krævedes så, at kornet vejede et bestemt antal hollandske pund. Så vidt jeg husker skulle havre veje 85, byg 112, rug 115 og hvede 118. Vejede det mere fik landmanden mere for det, men vejede det mindre fik han også mindre for det. Det korn, vi skulle bruge til prøven, blev selvfølgelig taget af hele partiet og så blandet godt.

Det vi brugte til prøven vejede ca. 100 -150 gram.